

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Основи менеджменту

Шифр та назва спеціальності

054 - Соціологія

Інститут

ННІ Економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу

Освітня програма

Соціологія управління

Кафедра

Менеджменту (204)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Загальна, обов'язкова

Семестр

6

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Ульянченко Наталія Володимирівна

Natalia.Ulyanchenko@khipi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту НТУ "ХПІ"

Авторка понад 50 наукових і навчально-методичних публікацій. курси: «Стратегічне управління», «Основи менеджменту», «Стратегічний менеджмент»

Детальніше про викладача на сайті кафедри <https://web.kpi.kharkov.ua/mto/about/staff/ulianchenko/>

Загальна інформація

Анотація

Курс охоплює усі теоретичні аспекти основ менеджменту. Під час його вивчення студенти дізнаються про основні функції менеджменту та набувають практичних навичок щодо їх практичної реалізації. Засобом досягнення цього стане ситуаційний аналіз організації, яку обрали студенти та вибір стратегічного напрямку вирішення встановлених проблем менеджменту.

Мета та цілі дисципліни

Мета викладання дисципліни «Основи менеджменту» полягає в формування у студентів сучасного управлінського мислення та системи знань у сфері менеджменту, їх використання в управлінській діяльності].

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – диференційований залік.

Компетентності

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК04 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК08 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК09. Здатність ідентифікувати соціально-небезпечні явища та процеси, кризові умови й ризиковані стратегії розвитку та вміти розробляти соціальні технології, спрямовані на підтримку соціальної безпеки й сталості.

Результати навчання

РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

РН06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.

РН13. Знати принципи філософії гуманізму, специфіку та етапи розвитку української культурної традиції, її зв'язок зі світовою культурою, визначальні правові, економічні та суспільні норми та особливості функціонування соціальних об'єктів і вміти на основі цих знань здійснювати дослідницьку й сприяти управлінській діяльності.

РН14. Знати основні категорії соціального управління, основні типи організаційно-управлінських структур та шляхи оптимізації діяльності персоналу організації, потенціал соціологічного забезпечення управлінського процесу в організаціях; вміти будувати дерево цілей для діагностики діяльності та формувати стратегії розвитку організації

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції –24 год., практичні заняття - 12 год, самостійна робота – 84 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження дисципліни необхідно мати знання та навички з дисципліни «Основи економічної теорії» та «Соціологія організацій».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Очна та дистанційна форма проведення занять. Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на використанні системного підходу в менеджменті.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту

Тлумачення та місце менеджменту. Значення менеджменту в розвитку суспільства. Сфери менеджменту.

Тема 2. Еволюція менеджменту

Менеджмент у давнині Наукові підходи до менеджменту Національні особливості менеджменту

Тема 3. Бізнес-організація та її характеристики

Визначення та основні характеристики організації. Фактори внутрішнього середовища організації. Фактори зовнішнього середовища організації.

Тема 4. Функції та методи менеджменту

Поняття та значення функцій менеджменту. Методи менеджменту

Тема 5. Планування як загальна функція менеджменту

Поняття та етапи планування. Методика SWOT – аналізу. Ефективність планування.

Тема 6. Організування як загальна функція менеджменту

Проектування діяльності організації. Процес делегування повноважень і відповідальності. Елементи побудови організаційної структури.

Тема 7. Мотивація в менеджменті.

Сутність поняття мотивації. Сучасні теорії мотивації. Управління мотивацією на підприємстві.

Тема 8. Процес контролю

Поняття та види контролю. Процес контролю. Характеристики ефективного контролю.

Тема 9. Комунікації

Поняття та види комунікацій. Комунікаційний процес. Переговори. Наради. Комунікаційні мережі.

Тема 10. Вплив, влада, лідерство

Вплив та влада. Види влади. Теорії лідерства

Тема 11. Система управління персоналом

Поняття та підсистеми управління персоналом. Розвиток персоналу. Управління системою персоналу.

Тема 12. Ефективність менеджменту

Показники оцінки результатів роботи менеджера. Складності в оцінці ефективності менеджменту. Ефективність системи менеджменту.

Теми практичних занять

Тема 1. Сутність закони та принципи менеджменту.

Менеджмент як специфічна галузь людської діяльності. Сутність категорій «управління» та «менеджмент». Менеджмент як система наукових знань. Предмет та об'єкт менеджменту. Менеджмент як мистецтво управління. Закони та принципи менеджменту. Менеджери та підприємці – ключові фігури ринкової економіки.

Тема 2. Планування як загальна функція менеджменту

Сутність та зміст планування як функції менеджменту. Основні елементи планування. Етапи процесу планування: визначення місій та цілей, оцінка сильних і слабких сторін організації, розроблення стратегії. Базові стратегії. Оперативне планування. Загальна характеристика бізнес-планування. Поняття місії в управлінні та класифікація цілей організації. Ієрархія цілей організації. Традиційний процес постановки цілей. Концепція управління за цілями.

Тема 3. Організаційна діяльність як загальна функція менеджменту

Сутність організаційної діяльності та її місце в системі управління. Поняття та складові організаційної діяльності. Повноваження, обов'язки, відповідальність. Процес делегування повноважень і відповідальності. Типи повноважень. Вертикальна й горизонтальна структуризації управління та координації. Взаємодія та взаємовплив структур організації. Сутність організаційної структури управління та її роль у досягненні мети. Види організаційних структур управління. Принципи побудови структур управління. Критерії оцінки та методи вибору організаційних структур управління. Проектування організаційної структури управління. Формування структурних елементів.

Тема 4 Мотивація як загальна функція менеджменту

Значення людського чинника в управлінні організацією. Поняття мотивації. Принципи урахування інтересів у мотивації. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівника у процесі мотивації. Теорії і моделі процесів мотивації. Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці.

Тема 5. Контроль як загальна функція менеджменту

Поняття контролю та його місце в системі управління. Принципи та цілі функції контролю. Етапи процесу контролю. Модель процесу контролю. Процес контролювання. Зворотній зв'язок при контролі. Види управлінського контролю.

Тема 6. Ефективність управління

Сутність результативності та ефективності менеджменту. Економічна, організаційна та соціальна ефективність управління. Показники ефективності управління, їх склад та методи визначення. Комплексний підхід до удосконалення управління організаціями.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального завдання - реферату за проблемними питаннями курсу. Результат написання реферату оформлюється у письмовий звіт та готується презентація. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Менеджмент : навч.посіб. / Н.С. Краснокутська, О.Ю. Лінькова, та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/items/c234dd7f-3af8-4fd1-98d5-57e19ae2a95a>
2. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с.
http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/46199/1/MenedjmentPD_B5_1.11.22.pdf
3. Баєва, О. В. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. Ч. II. Менеджмент: навч. посіб. / [О. В. Баєва, Н. І. Новальська, Л. О. Згалат-Лозинська]. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 326 с.
https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/men_adm_2.pdf
4. Стахів О. Г., Явнюк О. І., Волощук В. В. Основи менеджменту: навч.посіб. ; За наук. ред. док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. Івано-Франківськ, «Лілея НВ», 2015. 336 с.
https://umo.edu.ua/images/content/depozitar/navichki_pracevlasht/vstup_do_menedg.pdf
5. Основи менеджменту. Теорія і практика: Навч. посіб. / Г.Є. Мошек, І.П. Миколайчук, Ю.І. Палеха, Ю.В. Поканевич, А.С. Соломко, О.В. Коваленко, Н.В. Коваленко, В.С. Ціпуринда, Г.П. Сиваненко, О.І. Белова; за заг. ред. проф. Мошека Г.Є. Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. 528 с. <https://lira-k.com.ua/preview/12290.pdf>
6. Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з курсу “Основи менеджменту” для студентів спеціальності 073 “Менеджмент” усіх форм навчання [уклад. Яценко О.М., Ульяновченко Н.В] - Харків : НТУ “ХПІ”, 2023. - 29с
<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/156a14c3-ad93-4cda-867a-47f42ae9ebee/content>

Додаткова література

1. Менеджмент: базовий курс (практикум) : навч. посібн. / Ю. Є. Петруня, С. П. Коляда, Н. С. Ковтун, В. Ю. Петруня. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2022. – 140 с.
<http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/4792>
2. Основи менеджменту : конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня «Молодший бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент» денної форми навчання / уклад. В. М. Стамат, А. С. Полторак. Миколаїв : МНАУ, 2022. 162 с.
<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11576/1/stamat-osn-menedzhment-lekc-2022.pdf>
3. Воронкова В. Г. Інформаційно-комунікаційний менеджмент: навчально-методичний посібник для бакалаврів ЗДІА спеціальності 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання. Запоріж. держ. інж. акад. Запоріжжя, ЗДІА, 2018.158 с.
<https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/684>
4. Файнзібельт Л.С., Жуковська О.А., Якимчук В.С. Теорія прийняття рішень: підручник. Київ: Освіта України, 2018. 246 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/22849>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді захист реферату (20%) , екзамену (30%) та поточного оцінювання (50%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис
25.08.2023

Завідувач кафедри
Олена ПРОХОРЕНКО

Дата погодження, підпис

30.06.2023

Гарант ОП
Марина БіРЮКОВА